

ССКП РАЙКОМУН VI ПЛЕНУМУН ТУХУНАН ИНФОРМАЦИОННАЙ ИЙТИННЭРИИ

ВАРЫ ДОЙДУЛАР ПРОЛЕТАРИ ИДАРА, ХОЛБОХУН

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОУОНУЛАРЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭНИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОУОН НААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орган Чуралчинского районного Комитета КПСС и районного Совета депутатов
трудящихся Якутской АССР

1931 сэл алтынньы
16 күнүттөн тахсар

№37 (4151)

1972 сэл. Кулун тутар 25 күн
СУБУОТА

Сыанага
2 харчы

БОРООН ЭРЭЛЛЭЭХ ИЛИНЛЭРГЭ

Субурууснай аатынан совхоз
Болтогтоотуу отделениетийн бо-
роон барыччуларга тахус пята-
летна ийикс сылыгар элбэх эти
онорон тааһарарга хас биир ийи
бэйлэргэ үрдэтиллибит элбэхтэ-
листебэ ылыаан үлэниллэр.

Кинилэр 342 бороону иэрэ-
дор. Ийи ый түмүгүнэн 4155
кг эти ийи ылылар. Ефремова
А. М. тохсунуута 23 бороону
биирдинтии суукага 459 грамм
улаатыннарбыта, оттон олун-
нуута 38 бороон биирдинтии 360
грамм эбиллэри ситистэ. Селе-
цова В. В. ийи устата ортоту-

нан биир бороон суукага 360
грамм эбиллэри ситистэ.

Содорутаабыта Советскай Ар-
мияттан сулуусаллаан ийикс
салаат Н. Кравощакин олун-
нуу ийи 89 бороону ийи
буодол иэрэлээр, хас биирдин
бороон орто ылыаһынан 178 кг
түртүлэр.

Эти оноруута ылаамыт со-
руктарын толорор ийи бороон
иэрэлээр суукага эти алы-
лагы өссө күүскэ онорорго со-
рукталаллар.

Н. БУДУЕВ.

Бийиги бары былаан-
нарбытын ситиһилээх-
тик толоруу мэттигтэ—
ирдэбил уонна эппиз-
тээх буолууну үрдэти-
гэ, тыһааһынаахтын уон-
на үтүө суобастаахтын
үлэлээһини.

СРС профсоюзта-
рын XV съезигэр
Л. Н. Брежнев
этиититтэн.

БУЛТ БҮТЭЙИК КҮННЭРЭ

Кытаахх отделениетийн ийи булчут-
тара Саха АССР 50 сыллаах юбилейин көрсө
түүлээх буатааһыныгар ылаамыт социалисти-
ческэй эбэлэстэһиһилэри толорор күүрэн-
нээх үлэҕэ ымыаллар. Сотору түүлээх бу-
тааһыны сөһүн сабылларын булчуттар бу
эбэлэргэ тиэтти, күөлтөн тахсыбакка дьаны-
һан бултууллар.

Отделение үрдүнэн туруоруулаах 10 ка-
дровый булчуттар бу күнүргэ 700 андактары-
ны уонна 50 тыһиһ бултаан, 2430 соли күөлтү
түүлээхтэ сокудартыгар туттардылар. Онон от-
деление бастагы ийи булчуттары билэһи 8,2
бүрүһүмүс толордо.

Бастагы булчуттар Лазарев Михаил, Исако-

вич 441, Баранков Роман Иванович 349, Ива-
нов Никол Михайл Ксенофонтович 303, ле-
ониды-булчут Портнягин Дмитрий Дмитри-
евич 228 солкуобайдары туттараллар эбэлэстэ-
листебэлэри ийи толордулар уонна
айаары сууттар өссө да дьүһүрүтээхтик бу-
тууллар.

Ол ийири совхоз, отделение түүлээх бу-
тааһынын бастагы ийи булчуттары былаанын
толорбот булчуттарынан ийи туруу, элбэх де-
белэ-булчуттары айаары-эти биир ийи үр-
дүнэн, бастагы ийи сотору булчуттары
түүлээхтэри туттарбыкка олордулар.

Саха туттара ийи түүлээхтэ сокудартыгар
туттаран юбилейнай сылга отделение эбэлэ-
стэһиһилэри толорорго соруктаабыт.

А. МАКАРОВ,

отделение управлений,

Официальная ота

ПОЛГҮӨРЭХХЭ

ЭППИЭГТЭЭХ КҮННЭР

ССКП райкомун бюрота Эри-
лия Эриетин аатынан колхозна
партийнай уонна комсомольскай
политүөрэх хаамытын туһунан
колхоз парткомун секретара С.Г.
Степанов отчуотун ийиттэ.

Бу колхозна партийнай үөр-
сүнэн 140 киһи, ол ийигэр 105
коммунист хабыллыбыт. Хадаар-
га уонна Хайахсынка куруһуон-
гар занятиелара 7—13 төгүл
ытыллан, программаны ситэн
иһэллэр.

Ол эрээри Хоптободо уонна
Чакырга экономической билии
төрүттэрин үөрэтэр оскуолаар
матехтук үлэниллэр. Кинилэр
ССКП XXIV съезин матыры-
яалларын үөрэтэн баран, эко-
номика болпурустарыгар 1—2
эрэ занятиены ытыллар. Куру-
һуонгарга ийи эбэлччилэр заняти-
лары матуууларга олус элбэх.
Ити үрдүнэн партком по-
литической үөрэхтээһин болпу-
руһун ийи эрэ төгүл көрбүт.

Колхозна 110 киһини хаба-
н 6 комсомольскай куруһуонгар
үлэниллэр. Чакырга, Хадаарга,
Малдыахыга занятиелар баай-

ды бардыттар.

Комсомольскай куруһуонгарга,
эти ийи партийнай куруһуон-
гарга курдук, занятиелары ма-
тутуу маасабай. Хайахсынка,
Хоптободо коммунистическай
майгы-сигилин туһунан эбэлэстэ-
лэргэ суурбэттэн тахсалы ийи
сылдыахтаабыттан 5-6 эрэ
комсомолец ийи түбэлтэлэргэ
бааллар.

Партком комсомольскай по-
литүөрэни салайбатах. Бу бол-
пуруос магнайгы сүһүөх пар-
тийнай тэриэтэлэргэ да дьүһү-
лэһилилбэтэх. Пропандистарга
методическай көмө, кинилэр
үлэлэри хонтуруулларын
ыраадынан ситэтэ суох.

ССКП райкомун бюрота ийи-
ни сибээстээн бары партком-
нар уонна магнайгы сүһүөх
партийнай тэриэтэлэр секретар-
дарын муус устар 1 күнүгэр
дизри политүөрэх хаамытын
туһунан болпуруһу партий-
най, комсомольскай тэриэтэ-
лэргэ дьүһүлэтэн оскуолаар,
куруһуонгар ыла ыйыгар дизри
сыллаагы программаны үөрэтэн
бүтэрэллэригэр туһуламмыт

дьаһаллары ылаалларыгар со-
рудахтаата. Онуоха программаттан
хаалан ийи куруһуонгар заня-
тиелары нэдиэлэ ахсын ыы-
тылха наада.

Сыллаагы программаны ту-
нүктүүр занятиеларга ийиэниэ
комсомольскай зачеттары ту-
тууга билингиттэн бэлэмнээр
наада. Ол инниттэн пропаган-
дистарга ийи эбэлэстэһинэн э-
ппиэттэх коммунистары сы-
һаартаахха. Политүөрэх түмүгэ
ыла ыйын ийиэни бары пар-
тийнай, комсомольскай тэри-
этэлэр дьүһүлэригэр туруохтаах.

ССКП райкомун бюрота пар-
тийнай тэриэтэлэр, хаһаайыс-
тыбалар, ийи эбэлччилэр Совет-
тарын салайааччыларын урагы
иылаһыны экономическай үө-
рэхтээһин уонна коммунисти-
ческай үлэ оскуолаарыгар ту-
һаайалларыгар сорудахтаата. Бу
оскуолаар бийи магнайгы
сыллаах программаны булгуччу
үөрэтэн бүтэрэхтээхтэр. Эйи
залгы дьиринтэн үөрэтиги
билингиттэн бэлэмнэни эр-
киллэр. Сүрүн болонто ийи-
лэр занятиелара олбуу, произ-
водствонь кытары сибээстээх-
тик баралларыгар, онон произ-
водства экономическай өтү-
нэн көдүүстээх буолалларыгар
туһаайылыахтаах.

«Бизэ сыллаах былаанга ийи со-
руктарын оноруу лаппа үүрүө
1975 сылга ийи эрэ оноруу 1970 сыллаахтар
49 бүрүһүмүсүн эбэлэстэ».

(СРС Верховнай Советин III сессиятыгар
Л. Н. Косыгин дакылааттаах).

ССКП XXIV съезинэн туруоруулаах со-
руктары техника Смоленскайдаагы заводга үтүбү онордо.
Манна 10 конвейернай линия, 300 холодильникти биир
барьералигар станция үлэбэ киридилэр. Станоктар уонна
механикалар сагардылынылар. Онон завод пяталетка ус-
татыгар холодильниктары онорууну ийи төгүл эбэлтэбэ.

СНИМОККА: В. Сабурова уонна Т. Невриш холодильник-
тары барьеракалиллар.
В. Кунов фотота. ССТА фотохрониката.

Үс оройуон куоталаһыта түмүктэнэ

Кулун тутар 15 күнүгэр Амма сэлэннэтигэр Амма, Алексеевскай уонна Чурапчы оройуоннарын үгэс буолбут 1971 сылга социалистическай куоталаһылар түмүктэнэ.

Табиғаттан көстөрүн күрдүк, тыа хаһаайыстыбатын 7 сүөл салаа үлэлэрингэр Алексеевскай оройуона бастаата, билигин иккис буоллубут. Амма оройуона үһүсү хаалла.

Билигин ааспыт дьылга 650 ныйрай каныһуун олоҕор, 1702 ынары, бургуннаы шата-ратан ныйрай деловой тахсы-тыгар ордуу улаханнак кыай-тардыбыт.

Бир фуражнай ынахтан үү-тү ыһымыта таһах нйастаа хааллыбыт. Билигин бастык кор-доруулаах ыһыксымыт Амма оройуонун ыһыксымыт-тан 1469 кг хаалар. Амма сов-хоз ыһыксымыта Саха АССР Верховнай Советын депутаты Иконцев Н. И. бир фуражнай ынарыттан 4021 кг ыһыт.

Делегациялар «Амма» совхоз Бодосурдаары отделениетыгар сырыттылар. Оһоо сүөһүттэн дохуоту иларга чыкчы суотта-нан үлэһинилэрэ кини харадар тутта быраарыллар. Оту төлөрү нурматын биэрэлэрин таһы-нан, эһин аһылыгы харса суох өгөрөн спэтэллэр. Көөннөрөө-лөрүн састаабытар ханпыыста, талах мээккэтэ, гидропоннай күөх үүнээйи, а.д.а. бааллар.

Итинник аһатыа түмүгэр олун-ку мйга бороон сууккатаары өйөлүннө 772 грамм буолбут. 1971 сылга государствога тут-тарбыт сүөһүлэрин орто мйаа-һына 326 кг тэһнэспит, тутта-рыллыбыт сүөһү 97 быраһана-на ортону үрдүнэн уөйүүла-һынан тутуулабыт.

Иккиннэн, ертөн үүнүүнү ыһыта хааллыбыт. Амма оро-йуона хас гектар ыһыттан 12,5 центнер бурдугу ыһыт. Бурдук үүннэрэччилэр Соло-мск, Анучин сылаата ахсын 15—20, табыллыбыт бааһына-ларыттан 25—30 центнер үү-нүүнү хомуйаллар.

Билигин оройуон бээс про-мышленнай предпринимелар үлэ-лэригэр Алексеевскайдартан 7,9, аммалартан 6,8 бааларынан хааллыбыт.

Уопсай түмүккэ «Сельхоз-техника» отделениетын, ИДУ, киннэ, сибээс үлэлэригэр сабы-рыйтаран 517,7 баалы ыһыт Амма оро-йуона бастаата уокна нөһөрүллэ сылдьар Кыһыл Знамны, 1000 солк. харчынан биризмийэни ыһыт. Тыһахха Алексеевскай оройуон хаалла.

Үс оройуон делегациялара 1972 сылга социалистическай куоталаһыта салтым киристер-гэ быһаарынылар уонна сага дуоһабыр түһэристилэр.

Н. ЗВЕРСТОВ,
райплан сибээсисэйэ.

Үс оройуон 1971 сылга социалистическай куоталаһыларын түмүгэ

Үгэс көрүгүнэ	Амма			Алексеевскай			Чурапчы		
	былаан	туолаа %-на	баал	былаан	туолаа %-на	баал	былаан	туолаа %-на	баал
I. Тыа хаһаайыстыбатыгар									
а) ХОНУУ ҮЛЭТИГЭР									
1. Туорахтаах культураны ыһы (гек.)	7800	100,4	10,0	1500	100,2	10,0	3245	103,9	10,4
2. Хортуюппуу олодуу (гек.)	45	121,1	12,1	70	100	10,0	65	100	10,0
3. Олоруот аһы олодуу (гек.)	15	100	10,0	10	100	10,0	10	100	10,0
б) ҮҮНҮҮНҮ ҮЛЭТИГЭР									
1. Бурдук 1 гектарга үүнүүтэ (цент.)	9,5	131,6	16,3	7,0	52,8	5,3	7,5	46,7	4,7
2. Хортуюппуу (центнер)	70	74,3	7,4	60	81,6	8,2	70	67,6	8,8
3. Олоруот аһа (центнер)	136	99,3	9,9	120	80	8,0	120	124,1	14,8
в) СҮӨҮ ИИТИИТИГЭР									
1. Бөдөн ынах-сүөһү (тобо)	11555	101,3	10,2	14100	102,4	10,2	16650	101,1	10,2
2. Ол иһиттэн манар ынах (тобо)	4540	100,6	10,1	5000	102,6	10,5	6780	99,9	10,0
3. Сылгы барыта (тобо)	8700	92,9	9,3	6700	100,8	10,2	10500	101,0	10,2
4. Ол иһиттэн биз (тобо)	4300	99,6	10,0	3200	111,5	12,3	5230	107,4	11,5
г) ТӨРҮӨБҮ ҮЛЭТИГЭР									
1. Ныйрай деловой тахсыта (%)	77	88,3	8,8	85	102,6	10,3	85	81,8	8,2
2. Кулун деловой тахсыта (%)	70	44,3	4,4	75	72,5	7,3	70	77,7	7,8
д) СҮӨҮТТЭН БОРОДУУКСУА ҮЛЭТИГЭР									
1. Эти оһоруу валовойунан (тонна)	1548	90,7	9,1	1637	102,7	10,3	2523	85,0	8,5
2. Үүт валовой ыма (тонна)	4950	98,3	9,8	4250	104,9	10,5	6600	104,7	10,5
3. 1 фуражнай ынахтан ыһы (кг)	1485	99,5	9,9	1592	95,7	9,6	1435	94,0	9,4
е) ТЫА ХАҺААЙЫСТЫБАТЫН БОРОДУУКСУАТЫН ГОСУДАРСТВОГА АТЫЛААНЫ									
1. Эти государствога атылааны (т.)	1290	116,1	13,2	1400	143,0	18,6	1650	141,1	18,2
2. Үүт государствога атылааны (т.)	3900	109,1	11,8	3450	120	14,0	4920	115,4	13,1
3. Түүлэри туттары (тыһ. солк.)	384	60,1	6,0	171	102	10,4	131	90,0	9,0
ж) СҮӨҮ АҢҢЫЛЫГЫН БЭЛЭМНЭЭНИГЭ									
1. Оту өтөөһүн (тонна)	22410	83,6	8,4	28858	78,0	7,8	41650	80,0	8,0
II. Табаар эргэнигэр									
1. Табаар эргэнэ (тыһ. солк.)	8650	101,3	10,1	8250	102,0	10,2	10650	100,9	10,1
2. Общественнай аһылык (тыһ. солк.)	201	119,7	12,0	350	108,1	10,8	310	141,8	14,2
3. Кинигэни атылааны (тыһ. солк.)	42	118,8	11,9	37,0	111,1	11,1	41,0	103,4	10,3
4. Киллэби оһоруу (тонна)	690	113,8	11,4	915	107,3	10,7	1030	102,4	10,2
III. Олохтоох промышленноска									
а) ПРОМКОМБИНАТ									
1. Валовой бордуюксууа (тыһ. солк.)	359	100,0	10,0	485	98,1	9,8	332	96,0	9,6
2. Бордуюксууаны батары (тыһ. солк.)	268	101,1	10,1	380,0	104,9	10,5	270	103,8	10,4
б) ОЛОХ-ДЬАҢАХ КОМБИНАТА									
1. Нэһилэниһэ өтөнү оһоруу (тыһ. солк.)	92,2	103,1	10,3	89,5	102,0	10,2	148,2	81,7	8,2
2. Бордуюксууаны батары (тыһ. солк.)	87,0	108,6	10,9	84,5	99,0	9,9	154	77,1	7,7
в) ЭТ-ҮҮТ КОМБИНАТА									
1. Валовой бордуюксууа (тыһ. солк.)	2080	109,4	10,9	19500	119,0	11,9	2570	114,0	11,4
2. Бордуюксууаны батары (тыһ. солк.)	2230	110,2	11,0	22300	102,4	10,2	2560	101,6	10,2
г) ЛЕСОПУНКТ									
1. Валовой бордуюксууа (тыһ. солк.)	130	83,3	8,3	347	95,3	9,5	95	100	10,0
2. Бордуюксууаны батары (тыһ. солк.)	84	116,9	11,7	183	132,8	13,3	65	100,6	10,1
д) ТИПОГРАФИЯ									
1. Валовой бордуюксууа (тыһ. солк.)	23,5	113,6	11,4	29,0	103,8	10,4	31,1	102,0	10,2
IV. Коммунальнай хаһаайыстыба үлэтигэр									
1. Тутар-өрөмүөнүүр үлэ кэмайа (тыһ. солк.)	200	173,7	17,4	184	118,2	11,8	140	116,9	11,7
2. Гостиница дохуота (тыһ. солк.)	5,4	155,6	15,6	6,2	61,3	6,1	2,9	107,5	10,7
3. Бааныык дохуота (тыһ. солк.)	5,2	82,7	8,3	2,4	104,2	10,4	3,0	128,0	12,8
V. Тутуу үлэтигэр									
1. ТМУ оройуоннаары учаастагы былаанын төлөрүүтэ (тыһ. солк.)	589	122,8	12,3	440	101,8	10,2	470	111,2	11,1
VI. „Сельхозтехника“ үлэтигэр									
1. Культурнай-техническай үлэлэр уопсай кэмайдэ (смы-набаа хорутуунан) (тыһ. солк.)	290	102,1	10,2	220	75,5	7,6	220	75,5	7,6
2. Условнай трактор оһоруута (гек.)	533	102,8	10,3	571	80,7	8,1	461	80,7	8,1
3. Мастерской үлэ (тыһ. солк.)	190	100,3	10,0	140	104,2	10,4	200	92,0	9,2
VII. Норуот үөрэҕиритигэр									
1. Үөрэххэ оһону хабы (%)	100	100	10,0	100	100	10,0	100	100	10,0
2. Үөрэҕи баһы (%)	—	92,0	9,2	—	92,4	9,2	—	92,3	9,2
VIII. Культура үлэтигэр									
1. Киинэттэн үп кириитэ (тыһ. солк.)	64	115,9	11,6	89	98,3	9,8	97	105,1	10,5
2. Киинэни киһини хабы (тыһ. наһ)	372	132	13,2	500	103,9	10,4	650	104,9	10,5
IX. Суол оһоруутугар									
1. ПДУ былаанын төлөрүүтэ (тыһ. солк.)	107,3	108,9	10,9	161	89,0	8,9	168	83,0	8,3
X. Сибээс үлэтигэр									
1. Дохуот былаанын төлөрүү (тыһ. солк.)	231	107,6	10,8	238	101,6	10,2	240	102,6	10,2
2. Бачэка сурутуу (тыһ. солк.)	59	114,9	11,5	77	109,6	11,0	90	104,0	10,4
3. Нэһилэниһэни хабы (тыһ. киһи)	1000	142,2	14,2	1000	156,0	15,6	1000	150,8	15,1
XI. Бюджет туолуутугар									
1. Райфинотдел былаанын төлөрүү (тыһ. солк.)	1107,8	104,1	10,4	1403,7	105,7	10,6	1218,3	107,7	10,8
2. Госстрах былаанын төлөрүү (тыһ. солк.)	160,3	121,3	12,1	140,8	114,6	11,5	270,4	111,8	11,2
3. Сберкасса кылаанка ууруу (тыһ. солк.)	495	104,4	10,4	585	84,7	8,5	540	113,8	11,4
Оройуон үрдүнэн барыта (баал)	—	—	—	886,1	—	886,1	—	—	—

АММАБА ҮӨРЭХ КЫҺАТА

Оройуон уйук нэһилиэгэ буолан, Аммын оскуола хойутаан аһыллыбыта. 1932 сыллаахха нэһилиэк общественинэ нэһилиэниттэ уй хонуйан Мындагайыга сага оскуоланы тутарга быһарбыта. Оччолорго үөрөххө-сырданна тартыһым олус улахан этэ. Ол да иһини сыл аатынныгы I—II—III кылаастар үөрөһөр оскуодалара бэлэм буолла охсубута. Оскуола тутуугутар оччотоогу оскуола сэбиэди-сэиэ М.Д. Фомин уонна нэһилиэк биллэр мав-стара Н. С. Андреев үтүс сыраларын, алоор-дарын биэрбиттэрэ.

[illegible]

Сарни сымлара оскуола историйатыгар ыар
сымларынан буолбуттара. Оскуолаттан үгүс
инни француз барбыта, онтон сорохтор эргил-
либэтэхтэрэ. Ол иһинэр кадровой командирдар
Харитонов Икон, Сергеев Савва, Неофитов Гр-
горий, учууталлар Иван Тимофей Афанась-
евич, Соловьев Егор Николаевич, Соловьев
Петр Семенович, Марков Михаил ымыргыым
хонуутугар оллубуттара. Сарни сымларыгар
оскуолаҥы салайан үлээлэбиттэрэ Герасимов
Александра Николаевич (директор) уонна Ва-
сильев Петр Митрофанович. 1944 сылданнха

армияттан санга төннүбүт эдэр кишини Соло-
вьев Николлай Саввины директорууна ыш-
тытара.

Оскуула лнтер-үөрөтөр үлөтн тнпсууугуар үгүс
сыраларын, длофурдарын бнөрбнтэрэ днрөк-
тордарынан үлэлэбнт Н. С. Соловьев, Ф. А.
Константинов, Р. Х. Кривонанкин, В. С. Со-
ловьев, А. М. Фокин, П. Е. Попов, завучтар
С. И. Жнрков, Н. Г. Кожуров, С. Г. Старостин.

1943 сылта VII-с кылааны уон биир өдө бүтүрбүтэ. Кылаалар тутуспутунан Чурапчы педагогическыеттар экиэмпианы туттарбыттара уонна кэллэ учуутал буолбуттара. Бу оскуоланы бүтүрбүт үгүс дьоннор республика араас оройуоннарыгар учууталлараан, советскай, партиянай, хаһайыскыбаһкай үлэлэргэ уонна араас специальностолорго үлэлэти сылдьааллар.

1968 сылга Амма орто оскуолата баастаы
түмүтүнү биэрбитэ. Ити сыл оскуоланы 35 оё
бүтүрбитэ. Кинилэртэн билигин 14 оё үрдүк,
11 оё аналлаах орто үөрөх заведенийеларыгар
Иркутский, Ташкент, Ленинград, Магадан,
Благовещенский, Свердловский, Тбилиси,
Якутский онтон да атыт куораттарга үөрөн
сыйдыллар. 5 оё армияга сулууспалыыр
хонна 5 оё производствога үлэлиир.

Итэнгэ Амма оркуолата бийм 40 сэдмэ туолар. Үгэс бичхытнана ымыллар оркуоланы бүтэрбиктэри ыкта норууһууларыгар билигн үөрэнэ сымдыар оворорбут убайдарыттан, одымийдэриттэн үөрэххэ, үлэҥэ дуузууру, үтүө холобуру нигэринээлэр.

ТЭРИБЭР КОМИССИЯ.

ДЬОБУРДААХ
ЭДЭР УЧУУТАЛ

*

Люда Владимировна онуг ылаабы ситиһинилээхтик бүтэр-бүтүттэ. Эдэр учуутал биир бастыг үөрэнээччигэ Коля Саввин таптыыр предметин өссө үчүтэйдик билэр иннит-тэн эскуулаага лаборантынан үлэтин хаалбыта.

«Учуутал нуннаази үлэ-
тинэн мунгурдаммакка байа-
тин билитин-көрүүтүн ах-
саабакка үрдэтэхтөөх» дээн
А. А. Поповка үлэтин сүрүү
девингийн буолбута. Кини
оройуон үгүс оскуолаларын
опыттаах учууталларын кыт-
та сибээстэһэр, сүбэлэһэр.
Киниэхэ бастын сүбөөһитинэн,
үрүт кинини үөрөһүт кыр-
дыаас учуутал РСФСР уонна

Сайх АССР үтгэлдэх учуута-
да А. П. Еомолаев буолар.

Лима орто оскулатын үерэнэр коршунтар кириэх-көө, көрдүүр икки этто араас бэйэлээх ыгыра, үгү-йя турар уруууыдарынан, плакаттарынан киригамсит. Бу бэйэлэрин үерэнээтчиллэ-ригэр дириг билиини-көрүү-нү биэрэргэ кыһанар угу-таллар А. А. Попов, С. О. Васильев, П. П. Потапов өгө-һүктэлэ.

Эдэр учуутал А. А. Попов оскуула общественнай үлэтигэр активист. Быйылгы үөрэх дыйлыгыр кинини оскуула меккомун председателин талбытара. Онон үөрэмччилер, учууталлар уонна техникумннтер күнүбүзү аралас ышхалдарыгыр, түбүктүрүгэр Попов элбэх бизнесмени мектар.

Г. ПОПОВ.

УНААЙБА АХСЫН
ОБОРУОТ СИЛИГҮЛЭЭТИН

Оройуонига хөртүүппуй уо-
ни оворуот астарын үүннэринигэ
уһаайбалар бэлэ-сүбэ 2 бы-
рыһыоннара туһаныллар.
Уһаайба сирин 32 бырыһыанны
араас туууулар ыллаллар. Онтон
ордуга, уһаайба сирин улахан
агара, туһата суох күөх кыры-
нн сымтал.

Бу пилитетке сыйлаарыгар республика хөртүөнүмүз уонна спорут астарын үүннэрининчэ дьарыктанар сүрүн хаһаайы-тыбалара куораттары, проми-шенность үлэһиттэрин хапчы-лар соруктаахтар, оттон билин-кэ оройуонмут хаһаайыстыбалара үүннэрбит хөртүөнүйдара уонна споруттарынан аһа гөсударствога туттаахылан, кыһын устата оҕо

тэрилтэлэриг, балыгчлалары уонна остолбуойдары хааччылмахтаахтар. Оройуон нэһиликннэргэ хортуонспуһунан уонна аборүт астарынан сүмкүүнөн байытын уһаайбатын үтүүүтүнэн хааччылмахтаах.

Эт, үт аһылыктартан ураты аһылык бородуукталары тастыг уобаластартан тээһинэ олоһу эройуон нэхилинньэти мистэҕэ теһе баҕарар олгон үүнүгүү бизер кыахтаах хортуһпуйу үөһэ боруот астары үүнэриннэн ыкса ылсан дьарыктаньыта инники харьынан буолуо этэ.

Бийиги оройуоммут нэһи-
лиэһиэтии аһылыгы сүрүм

көрүнэринөн сыччах бурдук,
үтү уюна эт эрэ аһылыктар
буелалар. Оттон хортуюнуу,
«бүрүт астар», араас отон ас-
тар, куурусса сымныта о.д.а.
аһылык сүрүн көрүнэрэ бийи-
и естуобутугар дан кэринта
малдыттыылар.

Улааийбага өөрүүт үлэтингэ дьарыктанымы — ол зата киһи аймах олохун төрүт культураныгар кирири, олоху үлэргэ, тыһиннаах айылгара ытыктабыллаахтык сыһыаннаһын талкыгар илтии, көргөн, мал финансовай бюджеттарыгар боччуунаах көмчилээһин, дына көргөн олохун эгэлгэ уопһа өлгөм айылыгынан хааччыһым.

Райком бюротун уонна райсо-
вет исполкомун 1972 с. тох-
сунньу 24 күнүгүгү холбошук-
таах мунуулахтарын үтүөкүтүм.

наа оройуонга наһаа илһинньэ бэйэ-
лэ-тэ хортуонспууй уонна оҕу-
руот астарын үүннэриннэ дьа-
рыктанарын дэгэстэр ойуурун
хаһаайыстыбалары, наһаа илһин
Советтарын уонна профсоюз
уустуктарынан соруудахтарын.
Хаһаайыстыбалар сыйылыктан
садалаа наадыһааччылары сиа-
ма хортуонспууһунан, минераль-
най уоһурдууһунан хаачыйах-
таахтар, ыаллар оҕуруоттарын
сирдэрин хорутан биэриэхтээх-
тэр. Уһааһыбата суох үлэһиттэр-
ге Советтар уонна хаһаайысты-
балар хортуонспууй уонна оҕуруот
астарын үүннэрэргэ аһаан сый-
тыах сирдэри булан биэриэхтээх-
тэр.

Научнай норманан, бир ки-
ли сым устата 80 кг хартуу-
пуйу уонна 115 кг ооруот ас-
таары аһыллар, ороскуоттук-

ТЫҢ БЫЛАҒЫН КҮӨРӨТТҮ.

Бидний хөмүүсгөх политикаг устуух ийнхэн экиаж чөлөн-нөрө уу ики метрдөөх муус ку-йадын хастым эмэ тонналагд коһонго гыла бидыта эрбэтэлээн кытылыга быхахпытара. ССРС тэрлилибита 50 сыла туолуу-тун чинһитгэр үлэ вахтатыгар турунан, М. Татаринон салайар драгатын коллектива үлэ бы-зааннамхыт көрүнтин азыс кү-нүнэн элэс толордо.

ХАЛЫМА
ҮҮТЭ

Халыма чөү хосточчуларын бөһүлөгөр Зырянкада сыга үүт завода бастахы бөрдүүкүсүзүтүн бээрда. Аппа шахтердар уонна шофердар, орту үдөннүтүрүн уонна туталчылар, буучуттар уонна балыксыттар остуолларыгар үүтү ууһууһа кефир, чачөгөй, сүөгөй, саха ныммына сылы быһа бээр буолуо.

Самолет оборудован изоланом с эбст

КЫЛЫНҒЫ
СҮЛДҒА

**КЫНЫҢҢЫ
СУЛГА**

Ленинскөйтан тыһымчы кел-
лөктөрдөм кылыгым согу-
нан кайа ободатительной ком-
бината тугула терер сирээр
Удочнайга, ураты марехан

трансформатор ағзаманын,
Кичини ағзаларға икки модуль
күресте: МАЗ-тарға сойулар
емес, планшадке өткөзүлүбүти

Бүгүн Союзтаарым өтөрүлөт
тугурум айланмалыкым Лекскай-
дээрим летобаза ветерана
Н. Платов салыйда.

ҚУСТАЛАҢАР УОБАЛАСПЫТЫҒАР

МАГАДАН. Уулуссаа буурба, тынны, Отсн «Пригородный» совхоз тепличаларыгар луук силгилниир, помидор ситар, обурсу рассадалара чэлгийэллэр. Совхоз ааспыт сылта куоранна 80 тонна обурсуну, 23 тонна помидору бизрбит. Бастыгнар неадратнай метр ахсыттан 25-тигиз тиниэ кг обурсуну хомуйаллар. Быыл совхоз 235 тонна өлөрүт абын үүннүрүргэ сүрүктанар.

Снимок: (хагастан) бастыг өвөрүт үүнэрзэччл Е. Мака-
рова хонна кылалбынай эгронм В. Князев.

С. Гелаян. Фотогр.

ССТА фотохроникати.

таах. Игн үеһа мыйсалыбыт
нуормаларынан салайтаран хас
бирдм ханаайыстыба уһай-
батыгар төһө хортуспуйу уон-
на өөрүүт астарын үүнэриэх-
тээдэ былааннаһахтаах. Хас
бирдм мал капиталнай онч-
буулаах эбэтэр чэпчэки тап-
таах плечочнай теппицалаах
эбэтэр сылгы, ыһах сүөбү с-
бэһэй нөһүомнарынан сыды
тыһаар парниктаах буолуохтаа-
гар. Теппицаларга, парниктар-
га сине эрдэттэн өтүрүу, бөмдөр
о. д. а. өөрүүт астары үүнэри-
лэрүттөөх.

Найилдзынхэ айыгын су
рун көрүгүнэрин маастарэ өл
рон таһаарынан утумнаакы
дарыктанывалар!

В. ЕРМОЛАЕВ.

тың халсаыйыстыбатын
управлянытын агронома.

